

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Bonin Marian

T: M: 151/760 Pom.

Świercie A.K.

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 - relacja właściwa k. 2 s. 1-4

I/2 - dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora k. 5 s. 1-5

I/3 - inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora k. 1 s. 1-2

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 - dot. rodziny relatora

III/2 - dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 - dot. ogólnie okresu okupacji (1939 -1945)

III/4 - dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 - inne...

IV. Korespondencja

1) biuroca k. 2 s. 1-2

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] k. 8

VI. Fotografie dział i kronografii

I/1 Relacja własna M. Bomina spisana przez

M. Bomina

- zyciorys z dn. 17 XI 1987 r (kopia rękop.) s. 2-4 k. 2
wraz z kserokopie

Zywores

1

W Marien Baun w 4 maja 1920. w Bydgoszczy
z ojca Apolinarego i matki Klary z d. Kwanuwska urodzonym od
roku 1926-32 do szkoły powszechnej im. św. Józefa w Bydgoszczy, a nastę-
pnie do 1933 roku do gimnazjum im. M. Kopernika w Bydgoszczy
Od roku 1933-1936 byłem uczniem gimnazjum, Collegium Mariensium
w Pelplinie, gdzie otrzymałem maturę Państwo Liceum
Budowlane w Wernonie absolwentem w roku 1939 i następnie
praktykę w firmie budowlanej obrot. Ottomar w Wernonie ul. Józefa
na odcinku obrotowym Warlubie - Lubidunow pas. Siwicie n/10.

W czasie służby od lutego 1941 roku pracowałem
jako robotnik w Dywanul' Hkt Gesellschaft w Bydgoszczy -
Tegurowo. W tym samym roku, w miesiącu kwietniu zostałem
zaprzyrzany jako członek 2.10.2-17 K. przez dr. Heinricha Szymonow-
wicza ps. Marek, który był zastępcą słowidcy zgrupowania party-
zanckiego N.K. - "Szwarc" - kierownika Kłosa Pruskiego ps. "Grab" Po
zaprzyrzaniu, zostałem skontaktowany z Franciszkiem Bendykiem ps.
"Kawerym", wówczas szef wywiadu inspektoratu bydgoskiego, a
potem z Józefem Eichstaedtem ps. "Frecki", którego przekonywałem
wyemitować plany sytuacyjne D.179 - Prochocina w budowie.
Nawiązałem kontakt z angielskimi jeńcami wojennymi podnosząc
pracy (obóz w Zimnych wodach) pomagając stworzenie warunków
mieszki, dostarczając farby do farbowania kocy, z których sżyto ubrania
brakujące cywilna, itp. oraz legitymujące zatrudnienia, inne dokumenty
Przewożeniem do lipieckiej amunicji wybradca przez kanojatorów
N.K. w Osowej Górze po przez szefa St. Gackowskiego ps. "Biaty", ob.
Edmunda Gomego ps. "Ludwik" Następnie 22 lipca 1942 roku
zostałem z firmą Nord-Süd-Bau z Krolewa wywieziony na prz-
myslowe do Estonii obad przekazywałem interwencji o rachunki

76-78

wzrost męski i postawę na gładką Tereny 2,55 P. 16 re
 sprzedaje mieszkanie po adres gminy kwatera, w kierunku
 kwatera w Bydgoszczy przy ul. Dworcowej, oraz przez „Białej”
 i „Ludwika”. Po powrocie z Estonii od 16.10.44 włączył się
 na placówce Lipuli kwatera i „Markisa” - Henryk Szymonowicz,
 „Grabiec” - Henryk Poniński, oraz „Zelazny” - Kazimierz Walek dawne
 grupy desantowej dla których w banku Ektunne wyliczono
 50000 Ostwarck na Reichsmarck w czasie Krotkiego ulogu ulgia.
 kaeh. Będąc na terenie Szczecin - Police, gdzie byłismy zatrud-
 niwani przy odbudowie fabryki syntetycznej brzozy, przekazałem
 wiadomości o skutkach bombardowania w miesiącu listopadzie
 i grudniu 1944 roku, oraz informację (półki) i umocniłem
 na Pomorzu zachodnim, a w szczególności o przygotowaniu umoc-
 nienia wokół Szczecina i Starogardzie w tym tych ostadach
 Czajkowski ostatni an. 10.2.1945 roku przez Gustapo
 w Szczecinie i oddany w więzieniu w Białym. Meksykanie gdzie
 przebywałem do 5.5.1945. Po powrocie do domu w październiku
 w dniu 18.4.5 roku przez w następujących firmach i przedsiębior-
 stwach: Państwo Grop Pol, Samogromoch Chopska Czysta. Bud. Woj. 1945
 Biuro Projektów Bud. Komunalnych, Przedo. Bud. Terenowych,
 Spółka Prac. Remontów - Budowlanej, Przedo. Bud. „Pomorski”,
 Jedyn. Wojsk 1386, oraz Przedo. Prod. Piu i Mielasa Bud. Rolni-
 czej Zaktali w 1 w Bydgoszczy, która zakończona 31 gru-
 dnia 1981 roku przedłożone na emeryturę

Pomysłowe dane i wierogodności ich stwierdzeniem
 wstawiłem w podpisem
 Marian Bacia

Bydgoszcz dnia 17 listopada 1987 roku

Życiorys

8

Je Marion Baum ur. 4 maja 1920r. w Bydgoszczy
z ojca Apolinarego i matki Klary z d. Kosińskiego. Wychowaniem od
roku 1926-32 do szkoły powszechnej im. Św. Józefa w Bydgoszczy, a nastę-
pnie do 1933 roku do gimnazjum im. M. Kopernika w Bydgoszczy.
Od roku 1933-1936 byłam uczniem gimnazjum „Collegium Marianum”
w Pelplinie, gdzie otrzymałam maturę. Poistotem Liceum
Budowlane w Warszawie ukonczyłam w roku 1939 i rozpoczęłam
praktykę w formie budowy drogi „Ottomew” w Warszawie ul. Jesion-
na odcinku obrzeżowym Warlubie - Lubichowo przy Siwocie n/W.

W czasie okupacji od lutego 1941 roku pracowałam
jako robotnik w Dynamit AG Gesellschaft w Bydgoszczy -
Tęgorów. W tym samym roku, w miesiącu kwietniu zostałam
zorganizowana jako członek Z.O.Z.-P.K. przez dr. Henryka Szymana
wice ps. Marek, który był zastępcą słowidły zgrupowania party-
zanckiego „H.K. - „Szwarc” - „promocja Kłopoty Brudkiego ps. „Grab”. Po
zorganizowaniu, zostałam skontaktowana z Franciszkiem Bendysem ps.
„Kawczyński”, wówczas szef wywiadu inspektoratu bydgoskiego, a
potem z Józefem Eichstaedtem ps. „Pielik”, którego przekonywałam
wyemitować plany sytuacyjne D.P.G. - Prochocina w budowni-
stwie. Nawiązałam kontakt z angielskimi jeńcami wojennymi podległymi
pracy (obóz w Żużymach Wodach) pomagając stworzenie warunków
niezbędnych, dostarczając farb, do farbowania skóry, z których było abrakam-
briżne cywilne, itp. oraz legitymacje zatrudnienia, inne dokumenty
Przewożona do Lipinek umożliwia wybradania przez kuzynów
H.K. w Osowej Górze po przez siostrę St. Guchowskiej ps. „Białej” i ob.
Edmunda Gomego ps. „Ludwik”. Następnie 22 lipca 1942 roku
zostałam z formą Nord-Süd-Bau z Krolewca wywieziony 100 przy-

76-78

2
 wyjsk. niemieckich z gatuony na jatkowosc Tereny 2.5.5.R. (1944) rok
 przedewzej przesylalem go przez punkty kontaktowe, w kierunku
 kalabumny w Bydgoszczy przy ul. Swonowej, oraz przez "Bialej"
 i "Ludwika". Po powrocie z Estacji od 16.10.44 utrudniamy
 na placowce Lipinki bialolet z "Muskem" - Henryk Szymanski,
 "Grabem" - Wojciech Branski, oraz "Zelazny" - Kazimierz Walek dawni
 grupy desantowej dla ktorzy w banku Eptunne wyliczono
 50000 Ostnerek na Reichsmarki w czasie Krolliay udopu ulpja-
 pach. Bedac na terenie Szerecin - Police, gdzie bylyismy zatrud-
 olucim przy odbudowie fabryki syntetycznej brzozy, przekazywalem
 wiadomosc o skutkach bombardowania w miesiacu listopadzie
 i grudniu 1944 roku, oraz informacje (takie) o umocnieniach
 na Pomorzu Zachodnim, a w szczegolnosci o przygotowaniu umoc-
 nien wokol Szerecina i Starogin miesiac w toku tych ostnuch
 czynnosci zostalem an. notowany 10.2.1945 roku przez Gestapo
 w Szerecinie i oadany w uzieciu w Bitten-Mekledburgie gdzie
 przebywalem do 5.5.1945. Po powrocie do domu wopocalem
 w dniu 1.8.45 roku prace w nastepujacych firmach i przedsiw-
 stwach: Państwo. Gosp. Rol., Samogowia Chybia Cegel. Bud. Woj. -
 Biuro Projektow Bud. Komunalnych, Przedo. Bud. Terenowych,
 Spolota Prze. Remontow-Budowlanej, Przedo. Bud. "Pomorski",
 Jedyn. Wojsh 1386, oraz Przedo. Prod. Pew. i Mielasa Bud. Rolci
 cregu Zeltel w 1 w Bydgoszczy, ktora, zakończylem 31 gru-
 dnia 1981 roku przechodzac na emeryture.

Poniższe dane i wiadomosci ich stwierdzeniem
 wstawnym podpisem

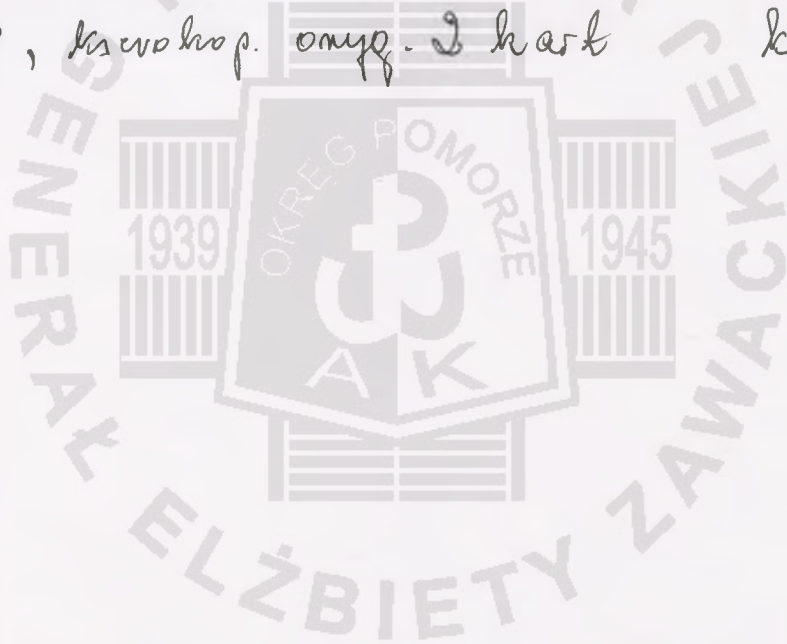
Merian Roman [Signature]

Bydgoszcz, dnia 17 listopada 1987 roku

1/2. Dokumenty relatora - Bonina Mariane:

1. Dokument potwierdzający uwięzienie st. Bonina od 10.02.1945 - do 3.05.1945, kserokop. oryg. w j. niemieckim. k. 1 s. 1
2. "Oświadczenie świadka" - Szapajskiego Bernarda z 1986, kserokop. oryg. k. 1 s. 2
3. "Oświadczenie świadka" - Szymanowicza Henryka z 8.09.1986, kserokop. oryg. k. 2 s. 3-4
4. Leg. nr 0814831 z Bonin J. z 13.04.1988, kserokop. oryg. z kart k. 1 s. 5

Aktenzeichen der Strafsache:

A. G. — St. A. — zu

Der *Maximilian Bonin*
geboren am *4. 5. 20* zu *Bromberg*
war vom *10. Februar* 19*45* bis *3. Mai* 19*45*
in Haft. *mit Gestapo Haftort*
Er wurde heute nach *Wendisch-Rohrbeck* Kreis *Schweidnitz*
entlassen — ~~beurlaubt bis~~ *19*

Bützow-Dielbergen, den *5. Mai* 19*45*

Dieser Schein ist sorgfältig aufzubewahren und im behördlichen und privaten Verkehr stets zurückzuerbitten. Neue Entlassungsscheine werden nicht ausgestellt.

Der Vorstand
der Straf-Anstalten Dielbergen-Bützow

W. Müller

Wenden!

Grupa Benion, Białka
Współczesny
nazwisko, imię, pseudonim i adres
składającego oświadczenie

Lipulki, dnia *20 sierpnia 1986* r.
miejscowość

OSWIADCZENIE SWIADKA

Ja, jako uczestnik(ce) (wymienić formacje Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): *Grupa Krowca 20.05.1942 - 15.02.1945*

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer *0112293157* wydanym dnia *8 czerwca 1963* r. przez *K.P.M.C. Swiecie m/10*

oświadczam

że Ob. *Benion Maria* syn (córka) *Apelucyng*
urodz. dnia *11 maja 1922* r. w *Poligonie*

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(ce) wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ą) oświadczenie i czasokres od — do): *11 maja 1942 do lipca 1942 oraz od października 1944 do stycznia 1945 w obozie mojej siostry jako D-1a w obozie "Białka" zorganizowanym HK. Swierob, bez "grupy" "Krowca" Białka*

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim *Grupa* i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, plutonach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): *11 maja 1942 r. do lipca 1942 oraz od października 1944 do stycznia 1945 (ob. siostry w obozie "Białka" przez gestapo), na placówce HK Lipulki w obozie zorganizowanym HK. Swierob, bez "grupy" "Krowca" Białka. W tym czasie był (była) przetrzymywany (przechowywana) w obozie "Białka" w ramach "Grupy" "Krowca" Białka. W tym czasie pełnił (pełniła) funkcję przetrzymywania (przechowywania) w obozie "Białka" w ramach "Grupy" "Krowca" Białka.*

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej *0317225/87* wydanej przez Zarząd Wojewódzki w *Poligonie* i numer zaświadczenia wydanego przez Zarząd Wojewódzki w *Poligonie 1985 03 12*

Właściwość podpisu stwierdza się:
Przez G.K. [signature]
płecze i podpis odpowiedzialnego świadka lub ZBoWiD

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznie podpisem:
Grupa [signature]
nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko

deloy cizj tuda:

Wobec to dochodzi do przekazywania takich wiadomości. Wykonalność
 między innymi własni czyni być informacjami o budowie umocnień
 obronnych w tym kierunku na północnej południowej przez Pomorze linie
 obronnych przed ^{całkowicie} majęcej nastąpić ofensywą. Dzięki jego staraniom stano-
 wali do wyznaczenia 50 tysięcy złotych Ostmark na obywateli wiosniwe
 Reichsmarku. Za ofensywę przez "konspiracyjną" został odznaczony
 Bronisław Krupem Leśnyci z Mierosni oraz mianowany do stopnia
 kaprali. Ponadto wiadomo mi że w ostatniej fazie działalności
 już w celu tworzenia na Pomorzu ofensywy zimowej został mianowany
 przez Głównego i wyznaczony u zęb Kury.

Henryk Symonowicz

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI

w Bydgoszczy

LEGITYMACJA NR

0814831

podpis posiadacza legitymacji

Bonin

Nazwisko

Marian

Imiona

Hieronim Klara

Imiona rodziców

4.05 1920r Bydgoszcz

Data i miejsce urodzenia

jest

KOMBATANTEM
uprawnionym do świadczeń
określonych ustawą z 26 maja 1982 r.
o szczególnych uprawnieniach
kombatantów
(Dz. Ust. Nr 16, poz 122)

1988-04-13

data wystawienia

podpis

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
OKRĘG BYDGOSZCZ
POMORSKIE
Koło Środowiskowe
w Bydgoszczy

Zgodność z oryginałem

Bydg. 21.01.93

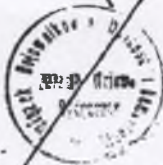
Prezes Koła

Franciszek Matyszek

RODZAJE I OKRESY
DZIAŁALNOŚCI KOMBATANCKIEJ

Okresy od	do	wyszczególnienie
-04	-07	Ruch Oporu Krajowego
10.02	3.05	Wieżenia hitlerowskie
1945	1945	

łącznie lat 7 miesięcy 7

podpis

RODZAJE I OKRESY
DZIAŁALNOŚCI KOMBATANCKIEJ
(Uzupełnienia)

Okresy od	do	wyszczególnienie
-04	-07	Ruch Oporu - Krajowa
16.10	9.02	Ruch Oporu - Krajowa
1945	1945	Wieżenia hitlerowskie

łącznie lat 2 miesięcy 1

podpis

1/3. Inne materiały dokumentacyjne: Bonim Harian

1. „Deklaracja” - zgłoszenie uczestnictwa w Świat. Zw. Lot. AK - brak daty, kserokop. k. 1 s. 1-2

DEKLARACJA

Zgłaszam uczestnictwo w Światowym Związku Żołnierzy Armii Krajowej i zobowiązuję się do przestrzegania Statutu Związku.

Data _____ Marian-Florian Bonin /imię i nazwisko/ _____ /podpis/ _____

Adres 95-674 Bydgoszcz _____
ul. Gdanska 224 m 7 _____

Telefon: 41-26-51 _____

ARKUSZ EWIDENCYJNY

1. Nazwisko i imię BONIN MARIAN-FLORIAN _____
_____ / 7 litery drukowane / _____

2. Dla mężatek nazwisko panięskie _____

3. Data i miejsce urodzenia 4 maja 1920 roku w Bydgoszczy _____

4. Imiona rodziców Fipolnazy i Klara z domu Kłossiewiczka _____

5. Pseudonimy Gryś _____

6. Data wstąpienia do: _____

a/ SZP _____

b/ ZWZ-AK marzec 1941 roku _____

c/ Organizacje scalone, podporządkowane, współdziałające _____

7. Przydział organizacyjny Bydgoszcz Okręg - Kp 126 _____

/np. okręg, inspektorat, obwód, rejon, placówka, oddział, pluton, kompania, batalion, pułk, brygada, dywizja lub inny rodzaj działalności/

8. Odznaczenia uzyskane w AK Odrzaska powstanie Odrę Pom 17/12 1945 52201.11.11.48 _____

9. Inne odznaczenia Pracownicy Krajowi Zasługi 104 107 17-53154 2 dnio 22.07.1956 r _____

1) Medal Zwycięstwa 100 dni 20 07 1449-88-5 2) 13-12-89 3) Krzyż Kawalerski Order Odrodzenia Polski 104 107 1285-90-1 20 06.11.1990 r

10. Ostatni zweryfikowany stopień w AK Kapral

Ostatni stopień w WP Szeregowiec
/nr.legitym. i data wydawania, przez kogo nadane/

11. Przebieg służby /czasokres, nazwa, funkcja/:
a/ do 1939 roku /

b/ SZP, ZWZ-AK szef wywiadu na placówce Lipiński

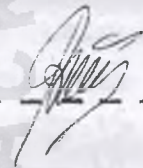
c/ PSZ na zachodzie Karta Komunikata Nr 0814831
legitymacja ZB.010.10.2 dnia 13.04.1988 roku

12. Represjonowany /rodzaj/:

a/ 1.IX.1939 r. - 15.I.1945. wywieziony na roboty do Estonia 22.7.1942 r.
i tam aresztowany w czerwcu 1943 - 18.12.1943 i osadzony w obozie KC Kiviõli-Estona

b/ po 15.I.1945 r. aresztowany 16.1.45 przez Gestapo w Siedlcu i osadzony
10.02.45 do 5.05.45 we więzieniu Butzow-Dreibergen Mecklenburg
od 2.06.45 - 6.06.45 w ZB w Saracem po powrocie z więzienia j.w. do obozu 1.06.1945 r.

Wiarygodność powyższych danych potwierdzam podpisem

KOMISJA WERYFIKACYJNA
/K o ł a - Środowiska/

Potwierdza się dane z niniejszej deklaracji i posiadanie do uzyskania
uprawnień członkowskich Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej

----- /miejsowość, data/

Nazwisko i imię pseudonim
1/ -----
2/ -----
3/ -----

Przyjęty w poczet członków zwyczajnych Światowego Związku Żołnierzy
Armii Krajowej
----- /numer ewidencyjny, miejscowość, data/

ZARZĘD OKREGU

Nazwiska i imię, Pseudonim
1/ -----
2/ -----
3/ -----

11. Materiały wspomniawcze relacje:

1. Nota biograficzna do „Biuletynu”
FAPAZ nr 1/2007, napis omys. k. 1 s. 1
2. E. Skarska, biogram Marianna Bonina,
„Biuletynu” nr 1/2007, s. 47, koreskop. k. 1 s. 9

Marian Bonin ps. „Grys”, żołnierz ZWZ AK Inspektoratu Bydgoszcz, Placówka Lipinki urodził się 4 V 1920 r. w Bydgoszczy. Ukończył Państwowe Liceum Budowlane w Warszawie i w 1939 r. rozpoczął praktykę w warszawskiej firmie budowy dróg. Praktykę odbywał przy budowie drogi na odcinku Warlubie Lubichowo pow. Swiecie nad Wisłą. Od lutego 1941 r. pracował jako robotnik w zakładzie zbrojeniowym DAG w Łęgnowie. Do ZWZ AK został zaprzysiężony na początku kwietnia 1941 r. przez Henryka Szymanowicza, organizatora Placówki w Lipinkach z zadaniem prowadzenia wywiadu i organizowania zaplecza dla oddziałów partyzanckich w Borach Tucholskich. Współpracował z Franciszkiem Bendigiem, organizującym sieć wywiadu w Okręgu Pomorskim i Józefem Eichstaedtem, któremu przekazywał wycinkowe plany sytuacyjne DAG. Przewoził do Lipinek amunicję nielegalnie zdobywaną w Osowej Górze. Pomagał także jeńcom angielskim z obozu w Zimnych Wodach w organizowaniu uciezek. Po powrocie z przymusowych robót w Estonii / 22 VII 1942 - 16 X 1944 / współpracował z Alojzym Bruskiem ps. „Grab”, dowódcą Oddziału Partyzanckiego AK kryptonim „Swierki”, i jego zastępcą H. Szymanowiczem. Zatrudniony przy odbudowie fabryki syntetycznej benzyny Szczecin – Police, przekazywał informacje o skutkach bombardowań w listopadzie i grudniu 1944 r. oraz przysyłał szkice niemieckich umocnień budowanych w szczególności wokół Szczecina. Aresztowany w lutym 1945 r., został osadzony w więzieniu na terenie do 5 V 1945 r. W latach 1990 . 1993 pełnił funkcję skarbnika w Zarządzie Okręgu Światowego Związku Żołnierzy AK w Bydgoszczy. Zmarł 27 VII 2006 r. Uhonorowany odznaczeniami i tytułem „Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny”.

*Przygotowano do nr 1/2007 do
Biuletynu nr 712 PPK*

Elżbieta Skerska

NA WIECZNĄ WARTĘ
ODESZLI OD NAS

MARIAN BONIN, ps. „Grys”, żołnierz ZWZ-
-AK Inspektoratu Bydgoszcz, Placówka Lipinki,
urodził się 4 V 1920 r. w Bydgoszczy. Ukończył
Państwowe Liceum Budowlane w Warszawie
i w 1939 r. rozpoczął praktykę w warszawskiej
firmie budowy dróg. Praktykę odbywał przy
budowie drogi na odcinku Warlubie-Lubicho-
wo pow. Świecie nad Wisłą. Od lutego 1941 r.
pracował jako robotnik w zakładzie zbrojenio-
wym DAG w Łęgnowie. Do ZWZ-AK został
zaprzyśiężony na początku kwietnia 1941 r.
przez Henryka Szymanowicza, organizatora Placówki w Lipinkach z za-
daniem prowadzenia wywiadu i organizowania zaplecza dla oddziałów
partyzanckich w Borach Tucholskich. Współpracował z Franciszkiem
Bendigiem, organizującym sieć wywiadu w Okręgu Pomorskim, i Józe-
fem Eichstaedtem, któremu przekazywał wycinkowe plany sytuacyjne
DAG. Przewoził do Lipinek amunicję nielegalnie zdobywaną w Osowej
Górze. Pomagał także jeńcom angielskim z obozu w Zimnych Wodach
w organizowaniu ucieczek. Po powrocie z przymusowych robót w Esto-
nii (22 VII 1942-16 X 1944) współpracował z Alojzym Bruskim, ps.
„Grab”, dowódcą Oddziału Partyzanckiego AK kryptonim „Świerki”
i jego zastępcą H. Szymanowiczem. Zatrudniony przy odbudowie fabry-
ki syntetycznej benzyny Szczecin-Police, przekazywał informacje
o skutkach bombardowań w listopadzie i grudniu 1944 r. oraz przesyłał
szkice niemieckich umocnień budowanych, w szczególności wokół
Szczecina. Aresztowany w lutym 1945 r., został osadzony w więzieniu do
5 V 1945 r. W latach 1990-1993 pełnił funkcję skarbnika w Zarządzie
Okręgu Światowego Związku Żołnierzy AK w Bydgoszczy. Zmarł 27 VII
2006 r. Uehonorowany odznaczeniami i tytułem „Weteran Walk o Wolność
i Niepodległość Ojczyzny”.

Elżbieta Skerska

IV/1. Korespondencja bieżąca: Bomim Marian

- list 18 XI 1987 r. M. Bomina do Fundacji k. 1 s. 1
- list z 31 I 95 r. H. Marandańskiej do M. Bomina k. 1 s. 2

Nariman Boron
85.674 Bydgoszcz

nr 151 m Dębynek dnia 18 listopada 1987 roku

Do

Biura Historycznego A.K.
przy Zmieszaniu Kaszubsko - Pomorskim
w Toruniu

dotyczy: Kryzys A.K. Okręgu Pomorskiego

Zwracam się z uprzejmą prośbą o wy-
danie legitymacji i przepuszczenie do tej legitymacji
Kryzys Toruniu Krajowej Okręgu Pomorskiego.

Na poparcie mojej prośby w załączeniu
załączam na proszę:

- oświadczenie świadka Henryka Szymonowicza

- oświadczenie świadka Bernarda Szepińskiego

- zwolnienie z więzienia w Białym

oraz wstawiłem napisany zapytania z dowodami fotograficznymi

Oczekując na przychylnie rozpatrzenie
sprawy, proszę się z poważaniem

nr leg. 52

Torm' 31.01.95

2

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Piekary 49, tel. 271-89
87-180 TORUŃ

Ld2 178/17/95

Szan. Pan

Marian Bonin

85-674 Bydgoszcz

Szanowny Panie !

Serdecznie dziękujemy za nadesłane przez Pana informacje o p. Franciszce Lewińskiej. Zgodnie z Pana sugestią został wysłany także list do p. Janiny Lewińskiej z prośbą o uzupełnienie danych.

Łączymy wyrazy szacunku

Dokumentalistka

dl
mgr Hanna Marcinkowska

T:U: 151/760 Pom.

Świecie

Bonim Marian

✓ Karty informacyjne

№ 8

M-151

Bydgoszcz Świecie
AK 1

1. 2
- 4 Bonin Marian 5
- 6 „Grys” 7
- 8 Apolinary Kłosa 9 wr. 4-V, 1920 Bydgoszcz
- 10 wr. 4-V, 1920 r. Bydgoszcz 11 sref. wywiadu
Plac. Ak. Lipiński
12. inf. liście H. Symonowicza 4/V-87

BYDGOSZCZ

AK 2

BONIN MARIAN ps. GRYS

KPR. REZ. z TENZ.

D-CA DRUZYNY OBLUDU ZWZ - DAG

H. SZYMANOWICZ, "KONSPIRACJA I SABOTAZ ... [w] KONSPI-
RACJA I SABOTAZ ... ~~1944~~ s. 41

s. 41

RAD.
E 195

BUDGOSZCZ

212 AK

3

BONIN MARIAN

, GRYS'

zob. APAK, INSP. BUDG., T.: BONIN E. 2

Bowi Marian ^{zob. Bonin}

Bydgoszcz
4

Szef wywiadu placówki „Soma I”

zob: Hembel ^{Neunke}, Bydgoszcz Ak, T: N: 418/1044 Pom.,
t. 4, cz. I

NA. III. 09

Kpr. Bohin Marian
ps. Grys

Bydgoszcz
202 5

Działalność konspiracyjna, rozpracowywanie
inwestycji niemieckiej.

206. Wrembel Henryk, T: H: 418/1044 Pom;
t. 3, cz. III s. 2

B.P. III '09

Bonin Marian

LIPINKI / SULECIE
Bydgoszcz
ZW

Mieszkał w Lipinkach. Posiadał III grupę
narodowościową wraz z żoną Klarą prowadził
sklep kolonialny. Przechowywał broń dla party-
zantów, którzy u niego bywali.

Zob. tom 23 - Stutthof, nr. 90, H. Szymanowicz

K.Woj.

++ Bonim Marian

Bydgoszcz
AK 7

ps. "Grys"

(por. w stanie spoczynku)

nr. 4.05. 1920 w Bydgoszcz - zm.

27.07.2006 w Bydgoszcz; Od kwietnia

1941 do lutego 1945 wyciąg gospodarski (Imp. Bydgoszcz), jego dowódcą był

por. Franciszek Bendig ps. "Iskara".
Arrestowany w lutym 1945^{5 IX} przeby-

wat w niemieckim więzieniu do
V 1945 (X). W latach 1990-1993

75

verte!

skarbnik w Ławdzie Okręgu
Sw. Zw. Z. AK Bydgoszcz, Odznaczony
Krzyżem Kawalerskim, Orderem Dobro-
dziejstwa Polski, ~~WAF~~ WAF, Medalem
Wojska Polskiego, Medalem Zwycięstwa i
Wolności, Odznaką Weterana
Walk o Niepodległość.
- inf. ze piśmie Sw. Zw. Z. AK Obr.
Bydgoszcz z 2. 10. 2006 - tenka
org. Kombatanckie - korespond.

zł. x 106

√ 4. Bonin Marian - ps. "Grys" ur. 04.05.1920 r. w Bydgoszczy
zmarł 27.07.2006 r. w Bydgoszczy

8

Od kwietnia 1941 r. do lutego 1945 r. był żołnierzem Armii Krajowej w Inspektoracie Bydgoskim, pełnił funkcję w wywiadzie gospodarczym, jego dowódcą był por. Bendig Franciszek ps. "Ksawery". Aresztowany w lutym 1945 r., przebywał w więzieniu hitlerowskim do maja 1945 r. 1990 r. do 1993 r. pełnił funkcję skarbnika w Zarządzie Okręgu SZŻAK.

Minister Obrony Narodowej mianował Go na stopień Porucznika / w stanie spoczynku /.

Odznaczony : Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Wojska Polskiego, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Odznaką Weterana Walk o Niepodległość.

verte!

2
Informacja A. Gładkińskiego - preesa
Świat. Lit. Lit. A. W. Olmy Bydgoszcz
& 2 X 2006 r.

Oprac. TCH98

M-151

AK-Bydgoszcz

Bonin Marian

Bonin Marian

ZESKANOWANE

